
El temps de treball: Balanç d'actuacions a la Unió Europea

T. Torns-F.Miguélez (coords.)

V. Borràs-S. Moreno-C. Recio

- El punt de partida teòric
- L'estat de la qüestió:
  - la Unió Europea
  - Espanya i Catalunya
- El balanç de les actuacions
  - les actuacions estrictament laborals
  - les actuacions "conciliadores"
- Recomanacions generals
- Conclusions

El punt de partida teòric

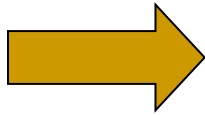
1

1) El temps de treball

peça clau Relacions Laborals actuals

2)

Polítiques Conciliació
Vida Laboral i Vida Familiar

El punt de partida teòric

2

- Els canvis en el temps de treball:
  - de la *gàbia daurada* a la *llibertat atzarosa*
    - els canvis productius
    - l'augment de la flexibilitat horària
    - la pèrdua de la "comfiabilitat" en els horaris

- La història de la jornada laboral
  - l'oblit de les "8 x 3" (1er. maig 1890)
  - les crisis industrials i les Reduccions de la
Jornada Laboral

El punt de partida teòric

3

- L'imaginari col·lectiu del "fordisme-taylorisme"
  - el temps industrial com a pauta de vida
    - una visió lineal i quantitativa
  - els canvis de jornada i la vida quotidiana
    - les "resistències culturals"
- La perspectiva de gènere
  - el temps de treball reforça les desigualtats entre homes i dones
    - les dones i la disponibilitat laboral de qui?

L'estat de la qüestió

1

- El marc normatiu a la UE
  - L'Estratègia Europea per a l'Ocupació
    - 4rt.pilar: polítiques de conciliació
    - productivitat/competitivitat/flexibilitat/seguretat
  - La conciliació
    - Directiva 92/85/CE - Directiva 96/34/CE
  - La regulació de la jornada laboral
    - Directiva 2003/88/CE: 48 h. setmanals

L'estat de la qüestió a la UE

- Els estudis sobre *temps de treball*
  - l'observatori EIRO
    - L'estudi de les directives
    - L'estudi de l'annualització de l'horari laboral
  - la "Fundació Dublín"
    - les preferències de temps de treball
    - la duració i la intensitat del temps de treball
    - el cicle de vida i el temps de treball

L'estat de la qüestió a Espanya i Catalunya

- Els estudis de les "escoles de negocis"
  - els informes sobre temps de treball i conciliació
    - (IESE) (ESADE)
- Fundación Independiente
  - Comisión Nal. Racionalización Horarios Españoles
- Els estudis de la Universitat
  - QUIT-UAB
  - altres

El balanç de les actuacions

- Les actuacions emblemàtiques
  - les 35 hores
  - les "6+6"
  - el "Work & Life Balance"
  - l'atzar i la "flexibilitat"
- Les actuacions "conciliadores"
- Altres accions...

- Un objectiu:
  - Reduir el temps de treball per crear ocupació
- La legislació:
  - "Ilei Aubry I" (1998): 35 hores setmanals
    - 1er gener 2000 (empreses $\geq$ 20 treb.)
    - 1er gener 2002 (resta empreses)
  - "Ilei Aubry II" (2002): 1600h. anuals
  - "altres lleis" (2003...): augment hores...

- Els resultats són ambigus:
  - augment flexibilitat/manteniment jerarquia
  - polarització població ocupada
    - empitjorament menys qualificats/i les DONES ?
  - dificultats acció col·lectiva
  - incidència en els altres temps i la VQ

- sembla millor acumular períodes de temps continu de treball i no treball...

- Les valoracions:
  - disminució horària "anual"
  - pitjor/millor segons qualificació
  - millora població ocupada amb càrregues familiars

norma ocupació industrial "fordista-taylorista"

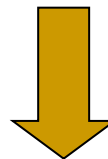

marca pauta social del temps de treball

- els orígens: Paavo Sepänen (1967)
- l'objectiu:
  - reduir i reorganitzar temps de treball per crear ocupació
  - flexibilitat/competitivitat/productivitat
- la proposta:
  - 1 lloc de 8h. per 2 llocs de 6 h.
  - límit 30 h. setmanals
  - Programa Ocupació M.Treball (1996-1999)

- La valoració:
  - sector privat/sector públic (cara i creu):
    - flexibilitat i competitivitat
    - intensitat treball/abolició pauses
    - creació ocupació
  - disminució relació/interacció pobl.ocupada
  - augment/disminució autonomia segons qualificació...

- un model temporal lineal i quantitatiu
- l'oblit dels significats subjectius:
  - percepció/vivència
  - comfiabilitat/regularitat/predictibilitat
- el sí de les dones amb "doble presència"

una bona solució tècnica sense consens social

Les altres actuacions

- El "work & life balance" al Regne Unit:
  - reduir insatisfacció "allargament jornada laboral"/"horaris atípics"
  - la vida fora del treball com a qüestió privada
- L'atzar i la "flexibilitat" a Alemanya
  - augment HE/comptes de temps/"flexitime"
  - la NC una necessitat obligada
- Les dones amb criatures són les que més se'n beneficien

Les actuacions "conciliadores" recents a Espanya i Catalunya 1

- el diagnòstic de l'Instituto de la Mujer
  - un panorama divers
- les actuacions fruit de la NC
  - les dificultats de les PIME
- les polítiques empresarials "family friendly"
  - l'exemple del Projecte Trèvol

Les actuacions "conciliadores" recents a Espanya i Catalunya 2

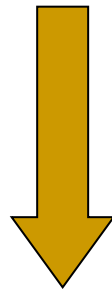
- actuacions de darrera hora:
  - el Plan CONCILIA del M^o Adm. Públicas
  - l'Acord Estratègic de l'economia catalana
  - el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
  - el programa del NUST

- El temps de treball es una peça clau de les relacions laborals
- La jornada laboral diària ha d'esser l'eix vertebrador de l'organització laboral a les empreses
- implicar agents socials i institucionals
- mes hores de serveis no implica necessàriament pitjors condicions laborals (sanitat, bombers, cossos seguretat...)

- mai ha existit un únic horari per a tothom
- evitar cultura laboral "presentista"
- utilitzar TIC sempre que sigui possible
- tenir present variabilitat cicle de vida
- comptar amb vist i plau de la NC
- ampliar i millorar polítiques conciliació

Consideracions finals sobre el temps de treball

- Temps de treball centre d'interès creixent
- Temps de treball $\neq$ Jornada laboral diària

Temps de treball = èxit aculturació procés industrialització

Consideracions finals sobre les reduccions del temps de treball

- RTT no mouen jerarquització laboral
- RTT xoquen manca sensibilitat social
- RTT polaritzen població ocupada
- RTT no tenen influència clara sobre productivitat
- RTT perjudiquen més els col·lectius subordinats
- RTT i la "comfiabilitat" de l'horari laboral quotidià